

tersberg, Valkenburg, Meersen, Sittard, Mook (Plasmolen), Oudenbosch (alg.), Nijmegen, Terborg, Epe (Wisselsche veen), Harderwijk, Zeist, Heino, Almelo, Hengelo, Hollandsche en Zeeuwsche duinen, ook van de Noordzee eilanden, Blarikum.

P. comosa Schk. Open grazige zand- en heidegrond. Bij ons alleen uit het bosch bij Cau (Limburg) en van Ter-schelling bekend.

H. HEUKELS.

(Wordt vervolgd.)

M A A R T.

In de tuin

is ontzettend veel te doen. Vooreerst moet overal waar 't kan, de grond losgewoeld of omgespit worden, zonder een al te groote slachting aan te richten onder de in de grond verborgen knollen, bollen of wortelstokken. De meeste zullen zich echter wel bemerkbaar gemaakt hebben, 't is anders altijd goed, de plek, waar iets zit, door middel van een naamhoutje aan te wijzen. Zorg voor flinke bemesting en geef uw planten eens een nieuwe plaats of nieuwe aarde; ze houden over 't algemeen van afwisseling. Met snoeien en stekken kan worden voortgegaan. Maak voor 't uitzaaïen van zomerbloemen zaadbedjes van fijne, korrelige aarde gereed; zorg ook er voor dat de zaadjes met een dun laagje aarde bedekt worden; 't gaat keurig netjes met een zeeffe.

De dekking wordt weggenomen van de bloembolbedden. Overal steken de geel-groene spitsen op. Na zachte winters zijn de bloemen al te zien. In 't eind van de maand bloeien al crocus, blauwe druifjes, blauwe seilla's, en als 't zacht weer is ook hyacinten, tulpen en narcissen, naast gele Primula's en blauwe of roode Hepatico's.

Papavers kunnen al gezaaid worden, en ook de zomerbloemen die de catalogi van de handelaars als daarvoor geschikt opgeven. Asters beter eerst in Mei. Op de bloemarkt zijn al goed bewortelde overjarige planten, zoo als Vergeet-mij-niet, Anjers, Aardbeien, Duizendschoon te krijgen om in de tuin over te brengen.

Ook Dahlia, knollen en lilibollen. Gladiolus moet er nu op zijn laatst in, en de Kaapsche Hyacint (*Galtonia candicans*.)

De kamerplanten

vereischen nu ook bemesting en verpotting; draag zorg voor goede draineering van de potten. Houd ook steeds wat tabakswater, zeepsop, of aftreksel van quassia-hout gereed voor het bestrijden van bladluizen, schildluizen, wol-luizen en trips.

In de kamer waar niet gestookt wordt, bloeien de late soorten van hyacinth, tulpen en narcissen. De allerlaatste en allermooiste is de witte Narcis poeticus met zijn lak-rood-gerand kroontje.

De Alpenviooltjes (*Cyclamen*) met hun vreemde op pluim-bollen lijkende bloemen, zijn bijna uitgebloeid en moeten hoe langer hoe minder water hebben; maar ze mogen niet uitdrogen want in de rustperiode sterven de wortels van de knollen niet af; zooals bij vele knollen of bolplanten wel het geval is.

Buitenlandsche primula's de laagbloemige chineesche in alle tinten van rood, de hoogstengelige lichtlila primula, kunnen, nadat ze voor 't venster hun moois hebben getoond in de tuin gezet worden en bloeien dan soms nog een eind in de zomer door.

Wie hooge zonnige vensters heeft, moet eens de proef nemen met tropische slingerplanten *Mina lobata* en *Cobaea* te zaaien.

In houten kistjes kunnen voor 't venster Phlox, Lobelia, Petunia, Petunia's en andere voor nachtvorsten gevoelige

planten uitgezaaid worden. De sterkste kiemplanten moeten afzonderlijk in potjes worden gezet, om eind April of begin Mei, naar de weergesteldheid, in de volle grond te worden geplant. Wie een koud kasje in de tuin heeft kan dadelijk daarin overplanten.

In de bloemwinkels

stellen de kweekers nu de mooiste producten van hun kunst ten toon. Heerlijke rose-witte, tulpvormige magnolias sneeuwballen (Geldersche rozen), zoo groot als een vuist en sering in vele tinten van purper tot wit, prachtige varens en orchideeën. De rozen prijken overal in de zeldzaamste en kostbaarste soorten. Vooral Marechal Niel, de prachtige gele klimroos, die in onze tuin niet bloeien wil daar de knoppen niet tegen koude regen kunnen. In daartoe ingerichte kassen kan een stuit wel eens duizend bloemen dragen, waarvan de mooiste in sommige jaren met een gulden per stuk betaald worden.

Het aquarium

kan thans als gevuld worden, enkele waterplanten komen al op, halfontplooide winterknoppen van Duitblad en Blaasjeskruid drijven aan de oppervlakte en zijn er gemakkelijke buit. De bodemplant moet men nog met inspanning zoeken. Maar 't wemelt al in de sloot van allerhande waterkevers, pikzwarte, gerande en wat al soorten er meer zijn; ook van salamanders en andere amfibieën die hun winterslaap uit hebben. Met het schepnet zijn ze niet moeilijk te vangen.

De aquarium-dieren die bij ons thuis den winter hebben doorgebracht moeten nu volop voeder, liefst aardwormen, hebben; daar altijd nog opnieuw vorst verwacht kan worden is het goed, zoodra de grond even los genoeg is, aardwormen te spitten en die in een blikken bus met koffiedik thuis te bewaren. Dat koffiedik is een probaat middel tegen schimmel en de wormen worden er dik, vet in. Dek het dik met wat vochtige dorre bladeren. De visschen krijgen hun eetlust ook langzamerhand terug.

Het terrarium

krijgt zijn bewoners ook weer te logeeren. Hagedissen en hazelwormen zijn al wakker. In de duinen en op de heide zijn nu nieuwe logé's het makkelijkst te snappen. Met de eerste warme dagen komen ze te voorschijn en zijn dan lang zoo schuw niet als later. De amphiënen moeten nog niet in 't terrarium, tot Mei is hun plaats in 't aquarium.

De verzamelaar van insecten

zal denklijk nog druk bezig zijn met de vele corveetjes, die ik in de vorige aflevering aan zijn geëerde aandacht heb aanbevolen. Wij durven daarom bijna niet met wat nieuws aankomen. En toch moet er nog wat bij. Ontwerp eens een lijst van uw desiderata, niet ten dienste van St. Niklaas, want die komt, zooals we door veeljarige ervaring weten, toch vooreerst niet terug, nu hij er pas geweest is. Maar ten gebruike van u

zelf. Dit zeggen wij niet tot de verzamelaars, die nog willen *beginnen*, want die kunnen wij slechts aanraden, met hun kevernet en hun kapellenet en hun keverzeef en hun rupsentrommel en hun insectentang en hun doosjes en hun fleschjes, vele en lange excursies te gaan maken. Neen, wij hebben het nu tot degenen, die het eerste tijdperk van *greif nur hinein!* reeds hebben doorgemaakt en nu een kleine collectie kunnen toonen. Zij zijn wat kieschkeuriger geworden, want zij zijn niet meer omnivoor, zij hebben heel bepaalde, duidelijk omschreven wenschen naar dit en dat. Naar de bruine speling van de Julikever, of inlandsche exemplaren van de Spaansche vlieg, of eitjes van de gaasvliegen (*Chrysopa*), of van de larf van de mierenleeuw, of het nest van de behangerbij. Hoe zullen al die nummers van hun verlanglijst hun in handen komen? Door zoeken op de juiste plaats en tijd. Menigeen neemt zich dat dan ook ernstig voor, zoo dikwijls hij 's winters, met een steeds klimmend verlangen naar lente en zomer, in zijn insectenboeken bladert: „Die moet ik snappen!” „Daar ga ik eens op uit!” Hoe komt het, dat er van die goede voornemens soms zoo weinig tot uitvoering komt? Omdat men niet op den rechten tijd er aan denkt; het gunstig oogenblik of de gunstige gelegenheid is voorbij, voordat men het weet. En wat is daartegen te doen? Men moet zich een agenda van bezigheden maken. Als ge in uw boek insecten, huisjes, nesten, vretelij beschreven vindt, en ge wilt in het bezit daarvan komen of als ge van verschijnselen leest, die ge wilt gadeslaan; het marcheeren der processierupsen; het maken van bladtonnetjes en peperhuisjes door snuitkevers; het parasiteeren der *Meloë*-larven — teeken dat aan op een maandkalender en raadpleeg die kalender zoo dikwijls gij in den loop van het goede seizoen gelegenheid hebt, om op de vangst te gaan. Ge kunt iedere maand nog in rubrieken verdeelen; dat maakt het overzicht gemakkelijker. Die rubrieken zijn de vindplaatsen, weergesteldheden, tijden van den dag enz. Wie zoo handelt, weet met een oogopslag, wat hij heeft te zoeken en waar hij op moet letten, als hij in April in het naaldbosch, in Juni in het eikenhout, in Augustus in een park excursie maakt, of wanneer hij in een gegeven maand in een provincie komt, die als éénige vindplaats van de een of andere merkwaardigheid is opgegeven. Nu eens zal hij aan de boomstammen zijn grootste oplettendheid wijden, dan weer de onderzijde van bladeren nauwlettend afzoeken, straks een bepaalde plant aan den slootkant trachten te vinden, wier inwendige deelen hem een vangst beloven. Dat is de manier om een volledige verzameling te krijgen; wie maar op goed geluk nu naar de boomen, dan naar het gras, vervolgens naar de sloot of op den weg ziet, vindt slechts de gewone en alleen bij uitzondering de meer zeldzame zaken. Derhalve vrienden, vermeerdert uw winter-bezigheden met het maken eener agenda, en werkt dan daarnaar in den zomer; ge zult daar plezier van beleven!

Nu zal de critiek aanmerken, dat deze raad evengoed voor liefhebbers van planten of van vogels als voor verzamelaars van insecten geldt. Ik ben dat volmaakt eens en wil dan ook niemand beletten, er zijn voordeel mee te doen. Evenzoo kan ik ieder aanraden, nog eens de maandopgaven te doorloopen, die wij geregeld hebben geplaatst; dat is een gemakkelijke manier om aan gegevens te komen.

Maar nu toch nog iets voor de insectenvrienden in 't bijzonder. Wacht toch niet met vangen tot het wat opzomert, want dan komt ge voor vele diertjes net te laat; uw agenda zal u dat kunnen zeggen. Te vroeg komt ge, als er geen vorst is, niet licht, want onder dorre bladeren en in de slooten is altijd wel wat te vinden. Ik weet nog van een koude ochtend in zeker voorjaar, zoo koud, dat mij de vingers verstijfden, wat echter niet belette, dat ik 's middags op een plekje van een vijver, dat door het lieve zonnetje beschenen werd, een verbazende hoeveelheid waterinsecten ving. Dat is een van de vele ervaringen. Wat het zoeken onder dorre bladeren betreft, wil ik nog vermelden, dat men met een harkje poppen van avond- en nachtvlinders kan opscharrelen. In het naaldbosch kan men aan de takken dikwijls harstbuilen vinden ter grootte van een hazelnoot; zamelt men die in het begin der lente in, dan kan men er fraaie motjes uit verkrijgen (*Retinia resinella* L.). — Wie in korten tijd een heele hoop insecten wil vangen, moet in 't voorjaar een warme, zonnige dag afwachten, die op eenige niet te koude regendagen volgt.

Buiten

is al meer te doen, dan een ijverig mensch kan bijhouden. Let op de verschillende wijzen, waarop knoppen zich ontplooiën en neem vooral waar, op hoe velerlei manier de overblijvende planten zich weer er boven op weten te werken. Sommige stengels komen als een onoogelijk en verfrommeld propje te voorschijn om in weinige dagen zich frisch uit te strekken, andere boren met spitse punt door de aardlaag en de dorre bladeren heen, weer andere komen in gebukte houding naar boven: eerst een krom ruggetje, maar in een kort poosje staan ze rechtop.

Wie nog nooit een dagboek gehouden heeft, moet er in deze dagen wel toe komen, vooral na een zoo abnormale winter, als wij nu gehad hebben. Wij hebben al verschillende berichten van „vroegertjes” ontvangen: *Ulex europaeus* op Nieuwjaarsdag, Klein Hoefblad in de week vóór 16 Januari. Er is natuurlijk nog veel meer. Zonder abnormaliteiten of zeldzaamheden kan een dagboek nog interessant genoeg zijn: probeer eens de lotgevallen van een enkel groepje Anemonen, een enkele boom of een enkel vogelpaar jaren achtereen dag voor dag op te teekenen; een onzer heeft tegenwoordig veel plezier van een journaal, dat hij van een roekenkolonie heeft aangelegd. Geen dagboek is volledig, of 't moet van dag tot dag uitvoerige gegevens bevatten over 't weer: temperatuur, barometerstand, windinrichting, vochtigheidstoestand van de lucht enz.

Geef er vooral nauwkeurig acht op, of het vroeg bloeien der planten gepaard gaat met een daaraan geëvenredigde vervroeging in 't ontwaken der insecten. Soms heeft het ons 'geschenen, alsof dat niet altijd 't geval is; verleden jaar b.v. vlogen de bijen reeds, voordat de Crocusjes nog goed en wel open waren: ze hebben toen een paar dagen geweldig honger geleden, en menigmaal hebben we een klein brommertje geholpen, om een gesloten crocusbloem te forceeren. Nu is er veel kans op, dat het juist andersom zal zijn, tenminste de Sneeuwkllokjes en *Hepatica's* zullen het wel zonder bijenbezoek moeten stellen. Vergeet vooral de bloeiende wilgen niet.

RED.

